

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA**

ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

tel.: 01 513 07 44, 041 310 198

e-naslov: tina.trebusak@lj.kgzs.si

www.lj.kgzs.si

TL 131 - 2021

UPORABA BELJAKOVINSKIH ALTERNATIVNIH KRMIL PRI PITANJU PRAŠIČEV

Pitanje prašičev v manjših kmečkih rejah, tako konvencionalnih kot tudi ekoloških, predstavlja pomemben delež slovenske prašičereje. Kakovostna in uravnotežena prehrana je pomembna za doseganje dobrih proizvodnih rezultatov in zagotavljanje kakovosti mesa pri pitanju prašičev. Pri sestavljanju obrokov se moramo zavedati, da pitancem velikost prebavil omogoča zaužitje zadostnih količin sestavljene krmne mešanice za pokritje vseh potreb po energiji in ostalih hranljivih snoveh, kar pa ne morejo doseči pri krmljenju z okopavinami in svežo zeleno krmo. Prašičem pitancem moramo zagotoviti zadostno in uravnoteženo oskrbo z energijo, beljakovinami in aminokislinami ter ostalimi hranili. Prašiči krmljeni z beljakovinsko revno krmo se hitreje zamastijo, saj jim primanjkuje beljakovin za nalaganje mišičnega tkiva, odvečno energijo pa nalagajo v maščobno tkivo. Slabše priraščajo in izkoriščajo krmo in imajo posledično slabšo mesnatost.

Prehrana prašičev v manjših kmečkih rejah v večini temelji na doma pridelani krmi; žitih (koruza, ječmen in pšenica) in t.i. alternativnih krmilih, kot so krompir, krmna pesa, korenje, koleraba, repa, buče in zelje. Ker pa dostikrat primanjkuje beljakovin, svetujemo tudi uporabo t.i. beljakovinskih alternativnih krmil, zrnatih stročnic, kot so krmni grah, krmni bob, soja in lupina. Kot beljakovinsko krmilo se v prehrani prašičev pogosto uporabljajo sojine, sončnične in/ali ogrščične (repične) tropine.

SOJINE TROPINE

so v prehrani prašičev zaželene zaradi visoke vsebnosti beljakovin (420 – 450g SB/kg) in visoke vsebnosti lizina. Toplotna obdelava z vročo paro (10 minut na 107°C) ali praženje (do 20 minut na 100 – 170°C), zmanjšata vsebnost antinutritivnih snovi.

SONČNIČNE TROPINE

vsebujejo od 340 do 380g SB/kg. Beljakovine sončničnih tropin odlikuje visoka vsebnost metionina in cisteina, vsebnost lizina pa je nižja v primerjavi s sojinimi tropinami.

OGRŠČIČNE (REPIČNE) TROPINE

so stranski proizvod pri ekstrahiranju olj iz ogrščice. Vsebujejo 330 g SB/kg, sestava in uravnoteženost aminokislin sta ugodnejši kot pri sojinih tropinah, vsebujejo malo manj lizina in več metionina in cisteina.

Kot vir beljakovin bi se v Sloveniji lahko bolj pogosto uporabljale tudi zrnate stročnice, kot so grah, bob, soja in lupina. Vse omenjene stročnice so bogate z beljakovinami, kakovost le-teh pa je odvisna od posamezne vrste in sorte. V glavnem se uporabljajo kot beljakovinska krmila, nekatera pa vsebujejo tudi visok delež škroba (bob, grah) in maščob (lupina). V splošnem zrnja vsebujejo veliko lizina, primanjkuje jim metionina in cisteina, vsebujejo pa tudi veliko mineralov (fosfor, kalcij in železo). Pri soji moramo biti pozorni zaradi vsebnosti antinutritivnih snovi, ki jih lahko uničimo s toplotno obdelavo, pri čemer moramo paziti, da ne uničimo oziroma zmanjšamo kakovost beljakovin in aminokislin.

GRAH

je v prehrani prašičev zaželen zaradi vsebnosti beljakovin (230 g SB/kg), zaradi sladkega okusa pa je tudi zelo okusen za prašiče. Beljakovine graha vsebujejo veliko lizina in sorazmerno malo metionina, triptofana in žveplo vsebujočih aminokislin. Grah s svojimi vrednostmi lahko popolnoma nadomesti sojine tropine v krmnih mešanicah za prašiče.

POLNOMASTNA SOJA (ZRNJE)

v povprečju vsebuje 18% olja in je odličen vir tako energije (13 – 15% več energije v primerjavi s tropinami) kot tudi beljakovin. Zaradi antinutritivnih snovi je potrebna toplotna obdelava (praženje, parjenje, ekstrudiranje).

BOB

je bogat z beljakovinami (240 – 300 g SB/kg) in vsebuje veliko lizina in malo žveplo vsebujočih aminokislin. Ima podobno energijsko vrednost kot ječmen in pšenica. Njegovo izkoristljivost izboljša mokra toplotna obdelava.

LUPINA

je poznana kot zelo nezahtevna stročnica glede terena na katerem raste. Poznamo belo, rumeno in modro lupino. Modra lupina vsebuje veliko toksičnih alkaloidov, ki negativno vplivajo na produktivnost živali in se je ne priporoča za prehrano. Seme lupine v povprečju vsebuje 270 – 400 g SB/kg, višje vrednosti dosega rumena lupina. Vsebuje malo lizina in metionina.

Maksimalne priporočene dnevne količine zrnja stročnic v kompletnih krmnih mešanicah (%)

	GRAH	BOB	SOJA	LUPINA
Telesna masa do 40 kg	20	20	20	15
Telesna masa nad 40 kg	40	20	20	20

Vsa literatura je na voljo pri avtoricah tehnološkega lista.

Kmetijska svetovalka – specialistka za živinorejo, dr. Tina Trebušak, univ. dipl. inž. zoot.
Kmetijska svetovalka – specialistka za živinorejo, Jasmina Slatnar, univ. dipl. inž. zoot.